

HET ZIEN VAN AFRIKA

De bestemming is onderweg

Frank Buijssen

Horst 2026

Een lang verhaal is nog geen boek. Dankzij de hulp en steun van Edwin Koster en Wim Moorman is het me gelukt.

Toeren op zondag

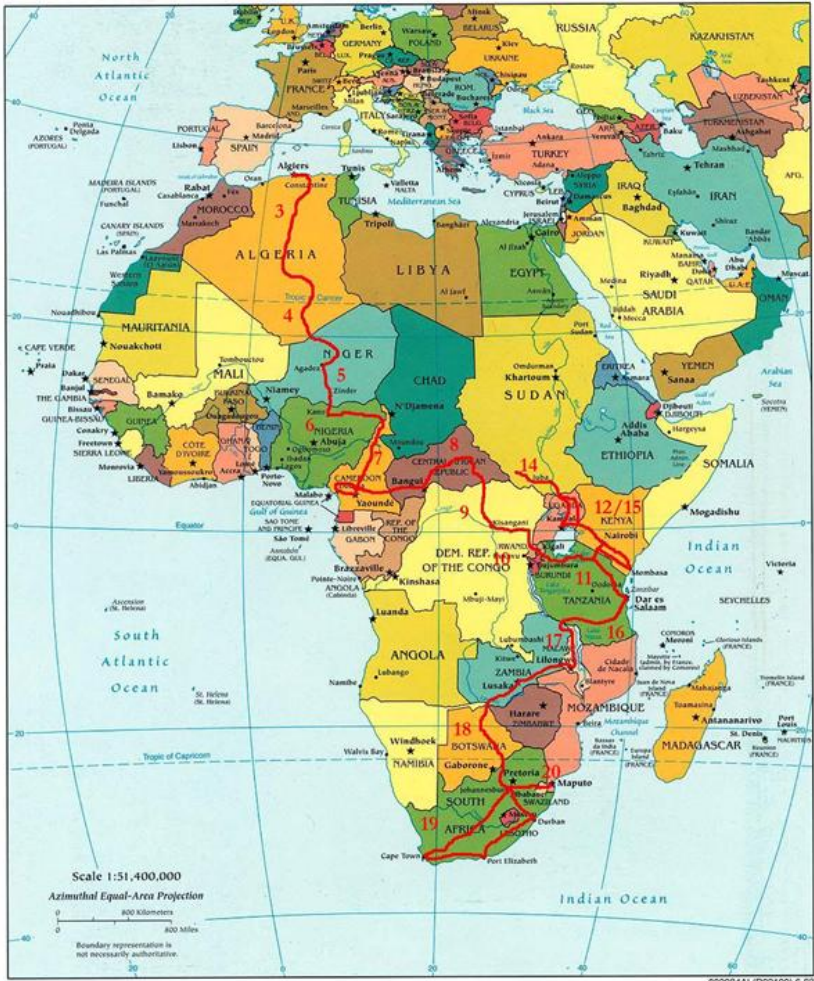
Het is zondag. Op de binnenplaats van de boerderij wordt getoeterd. Ik moet vlug zijn. Mijn vader zit klaar in de auto. Zijn zondagsritueel: eerst met de overall over het zondagse pak de koeien voeren, na de hoogmis een kaartje leggen in het dorpscafé, te laat bij het middageten arriveren, een kort dutje en dan toeren. Iedereen die mee wil neemt snel plaats. Met een Hofnar-sigaar tussen zijn dikke lippen zoeken we afgelegen weggetjes waar we nog nooit geweest zijn, soms door het mulle zand tot we blijven steken. Er zit niets anders op dan hulp te vragen bij een nabijgelegen boerderij. Op zulke momenten was hij helemaal zichzelf en nu realiseer ik me dat dit zijn gelukkigste momenten waren. Ik weet waar ik het van heb.

Schrijver: Frank Buijssen

ISBN: 9789403873541

© 2026

Het zien van Afrika (1981-2025) is de uitgebreide en herziene versie van *Gewoon Afrika* (1981-1984).

Wat een geluk, toeval bestaat

De reis

1: Vallend gesteente (Noordkaap).....	9
2: Unimog: een groots voertuig van beperkte omvang.....	14
3: Algerije door de voordeur.....	19
4: Zandkastelen worden werkelijkheid.....	28
5: Niger: wegversperringen in het niets.....	35
6: Bontjas, bril zonder glazen en een gettoblaster.....	40
7: Kameroen: brandstoftekort in de jungle.....	44
8: Centraal Afrika: mystieke stilte onder een duistere hemel.....	62
9: Zaïre: besneeuwde bergtoppen in de tropen.....	76
10: Rwanda: familie-aangelegenheden.....	96
11: Tanzania: goedmoedige gelijkheid.....	100
12: In bed met een Duitser in een smokkelaars nest: Kenia.....	109
13: Een rijkelijk gevulde rugzak in Oeganda.....	118
14: Soedan: For sale.....	122
15: Kenia II: Mama staat niet op de permit.....	139
16: Tanzania: met mijn neus op de koloniale feiten.....	142
17: Malawi: de noordelijkste provincie van Zuid-Afrika.....	153
18: Botswana: hoe zeldzamer hoe mooier.....	161
19: Blank in “slegs vir blankes”.....	166
20: Swaziland: local beers in the Pig’s Place.....	174
21: Terug op het oude nest.....	202
Nawoord.....	248

1: Vallend gesteente (Noordkaap)

De weg maakt een lange bocht om het grasveld heen waar we onze tent hebben opgezet. De motor staat op zijn middenbok, met de voor- en achtersvork zonder wielen omhoog. De kilometerslange zandwegen hebben de Duitse Gründlichkeit uiteindelijk overwonnen. De wiellagers zijn knarsend tot stilstand gekomen en hebben het begeven. Wat te doen in deze uithoek? Eerst maar eens een nacht slapen.

De volgende ochtend worden we wakker van doffe, luide ploffen van dichtbij. Het is het onheilspellende geluid van stenen die op ons tentdoek vallen. Iemand lijkt ze doelbewust te gooien. Wanneer we onze hoofden buiten de tent steken, zien we dat enkele jonge soldaten het op ons gemunt hebben. Zo afgelegen blijkt het hier dus toch niet te zijn. De actie van de soldaten berooft de onberispelijke, frisse natuur van haar onvoorwaardelijke vrede en rust. Hoe kan ons dat juist hier overkomen, op een plek waar het leven zo dicht bij de natuur staat? Gelukkig zijn de soldaten niet al te agressief en trekken ze snel verder. De natuurlijke rust keert terug.

Ik ben met Jan, mijn beste vriend, onderweg naar de Noordkaap. Hoewel wij ons in het dagelijks leven meestal nadrukkelijk laten gelden, houden we allebei ook van de rust van de natuur. Waar kun je dan beter zijn dan in Noorwegen?

Tegen de middag stopt een oude, open auto aan de rand van ons grasveld. Een man, duidelijk uit de omgeving, stapt uit en komt even bij ons buurten. Van het een komt het ander en voor we het weten zitten we in zijn houten woning met een zelfgestookte borrel. Omdat ik normaal geen sterke drank drink, kan ik de kwaliteit moeilijk inschatten. Ik vind het in elk geval niet te drinken. Onze gastheer, Lars-Johan, die we LJ mogen noemen, vertelt dat hij morgen naar de haven moet en verwacht dat daar wel enkele nieuwe lagers te vinden zijn. Nadat we hebben afgesproken de volgende dag met hem mee te

rijden, gaan we terug naar ons kamp. Daar aangekomen merken we dat we onze tent vlakbij een kazerne hebben opgezet.

De weg naar de kust blijkt langer en slechter dan verwacht. Berken- en dennenbossen domineren het landschap, afgewisseld door kleine, tussen de rotsblokken slingerende graanvelden. De houten huizen hebben stuk voor stuk dezelfde roestrode kleur. Die oogt vrolijk maar verraadt armoede. Volgens LJ hebben de huizen deze kleur omdat het pigment ontstaat door roestvorming waardoor het van nature de goedkoopste kleur is.

Voorzien van een laagje stof naderen we de haven. Gelukkig zoeken we een standaardmaat lagere. Al bij de eerste de beste tractorboer slaan we onze slag. Wachtend op LJ bezoeken we de haven, waar vissers de in alle vroegte gevangen vis aan wal brengen. De vissers gaan nors, zonder veel te zeggen, hun weg: stil, maar niet onvriendelijk. Je zou verwachten hier wel enkele kroegen te vinden waar we ons in afwachting van LJ kunnen vermaken, maar helaas. Het geld besteden de vissers kennelijk niet aan drank en vertier in de haven.

Op de terugweg stoppen we bij een truckstop. Als we de houten keet binnenlopen, krijg ik het gevoel alsof we op de set van een film terecht zijn gekomen. Aan elk tafeltje zit één persoon met een groot bord aardappelen stil voor zich uit te kijken en te eten. Langzaam en uitdrukkingsloos kijken ze even op naar de binnenkomers en gaan vervolgens onverstoord verder met hun maal. Soms zie ik ergens een vaag knikje, maar dat is alles. Toch geven de gasten van dit truckershut me het gevoel welkom te zijn. Ik bestel een bakje koffie bij de jeugdige dames aan de bar en loop de filmset uit naar buiten, waar ik langzaam terugkeer in de werkelijkheid.

Tegen de avond zet LJ ons af bij onze tent. Hij nodigt ons uit voor het avondeten. Tijdens het bezoek valt het gesprek soms langer stil dan Jan en ik gewend zijn, maar hier voelt dat heel vanzelfsprekend. Zonder de motorpech hadden we dit niet meegemaakt.

De volgende ochtend repareren we de motor, breken ons kamp op en rijden verder noordwaarts. De zandweg die onder onze wielen stuift, lijkt geen einde te kennen en volgt slingerend de kustlijn. De weg biedt een geweldig uitzicht op de talloze eilanden vlak voor de kust. Dit is motorrijden. Dit is echt genieten. Wie haast heeft, komt bedrogen uit; wie van niets houdt, kan hier zijn hart ophalen.

De kustweg buigt meerdere malen landinwaarts, gedwongen door de natuurlijke vorm van een inham of fjord. Aan de overkant zie ik de weg waarop

we straks uitkomen. Dat kan al binnen enkele minuten zijn, maar soms neemt het uren in beslag. Met enige regelmaat blijkt de weg een stukje particulier eigendom te doorkruisen. Bij deze privébergpassen staat vaak een hokje langs de weg waar betaald kan worden voor het gebruik ervan. Het wisselgeld ligt op een schaalteje en elke voorbijganger rekent zijn schulden af.

Tegen de avond komen we bij een meertje waar we een mooie plek vinden voor onze tent. Aan het water ligt een bootje, waarmee we een rondje over het meer roeien. Terwijl ik rustig voor ons tentje plaatsneem, komen de muggen in steeds grotere getale om me heen zwermen. Ze steken zelfs door de spijkerbroek heen. We zien geen andere uitweg dan het motorpak weer aan te trekken en in de rook van het kampvuur te gaan zitten. Ik wil dit paradijsje niet laten verzieken door die kleine rotbeestjes, maar de muggensteken, de prikkende rook in de ogen en het broeierige motorpak maken het ondraaglijk. Vroeg naar bed dus.

De volgende morgen bezoeken we een natuurpark. Het pad volgt een riviertje met meerdere stroomversnellingen en watervallen. In deze verlaten uithoek is er een grote kans wild tegen te komen. Vol goede moed trekken we verder de wildernis in. Het is een prachtige omgeving, maar helaas weten de muggen ons ook hier steeds beter te vinden, waardoor we uiteindelijk met versnelde pas terug naar de motor moeten. We besluiten dit muggenland te verlaten en rijden de volgende dag verder noordwaarts. Ditmaal slaan we ons kamp vlak aan zee op, wat met het oog op de muggen een goede keuze is.

Later in de middag beklimmen we de berg achter ons. Ondertussen is het al tegen middernacht en bereikt de zon haar laagste stand. Het is een vreemde gewaarwording dat het nooit echt donker wordt. Een beetje achteloos laten we wat stenen naar beneden rollen. De uitdaging is niet te weerstaan en voor we het weten rolt een rotsblok met een doorsnee van misschien wel een meter naar beneden. Aanvankelijk geeft het een gevoel van triomf, dat echter snel weer verdwijnt. Op de weg aan de voet van de berg komt in de verte een auto aangereden. Ons rotsblok is begonnen aan zijn afdaling en is niet meer te stoppen. Er is iets in gang gezet waar we geen macht meer over hebben. Het voelt als die dromen waarin ik van een flat spring, meteen spijt krijg, maar besef dat ik niet meer terug kan. Bezweet wakker worden is dan het eindresultaat. Zo eenvoudig kom ik er nu niet vanaf. Gespannen wachten we de verdere gebeurtenissen af. De auto rijdt nietsvermoedend verder richting de denkbeeldige kruising tussen de weg en de te verwachten baan van het rotsblok. Wat zouden we de tijd graag een paar minuten terugdraaien! Als het

waar is dat het hele menselijke bestaan slechts een idee is, zouden we hier toch moeten kunnen ingrijpen. Filosofieën, hoe interessant ook, helpen niet meer, het rotsblok rolt verder... Uiteindelijk komen we met de schrik vrij: de auto passeert net voordat het rotsblok over de weg stuiterd, verder richting zee. Zo voelt opluchting.

Even later zitten we al in Lapland, ver boven de poolcirkel, slechts een kleine honderd kilometer ten zuiden van de Noordkaap. We rijden door een lange, natte, modderige en onverlichte tunnel. Het lijkt wel een metamorfosetunnel, want wanneer we eruit komen, is er niets meer over van ons onbesmette uiterlijk. De motor, helemaal wit van de modder, lijkt een zware veldtocht achter de rug te hebben. Zo hoort een voertuig eruit te zien na een lange rit over zandwegen. Ik poets hem nooit meer.

Na een geweldige rit van vierduizend kilometer bereiken we toch nog onverwacht de Noordkaap. Hier houdt de weg op. Ik koop een paar ansichtkaarten, maak een foto van een grote gedenksteen met op de achtergrond gedroogde vis aan rekken en dat is dan de Noordkaap. Hoewel de Noordkaap op zich nooit het reisdoel was, is het toch fascinerend om er te zijn. Rijden naar iets dat oneindig ver weg leek, is nu een herinnering. Maar wel een hele mooie. Een drang naar meer en verder komt in me op.

's Nachts in de tent borrelen de nieuwe plannen voor de volgende reis naar boven. Als we niet verder noord kunnen rijden, lijkt zuid een alternatief met onbegrensde mogelijkheden.

2: Unimog: een groots voertuig van beperkte omvang

Zuid wordt het. Niet meer en niet minder. Geen plan, alleen zuid.

Ik moet nog een jaar naar de stad om mijn HTS-studie af te ronden. De techniek bevalt me goed, maar er zijn zoveel interessantere dingen in het leven die de laatste jaren weinig aandacht hebben gekregen. De studie is een overkill aan techniek en levert veel vervreemde technneuten op, waar het bedrijfsleven eigenlijk niet op zit te wachten. Het is dus hoog tijd dat het niet-technische deel van mijn leven meer aandacht krijgt. Eerst vijf jaar studeren, nu vijf jaar voor mezelf.

De militaire dienst kan nog een groot struikelblok worden. Omdat mijn oudste broer ooit vrijstelling kreeg, zal ik met flinke tegenzin het vaderland moeten dienen. Ik heb meerdere bezwaren ingediend, maar zonder resultaat. Dit betekent dat ik het land vrij snel na het behalen van mijn diploma zal moeten verlaten. Ik ga echt geen anderhalf jaar langer wachten.

Vanaf nu houdt Afrika mijn gedachten in zijn greep. Ik neem een abonnement op een 'derdewereldmaandblad' dat steeds een deel van Afrika beschrijft.

Het nieuws dat we een reis door Afrika willen maken verspreidt zich snel en brengt ons in contact met anderen die ook naar het verre Afrika willen reizen. Via via leren we Bernard en Thea kennen. Ze zijn al een tijd bezig met de voorbereidingen. Ze hebben veel informatie verzameld en via hen belanden we in een klein Duits boerendorpje met een winkel die gespecialiseerd is in individuele reizen met eigen vervoer door Afrika.

We kopen het boekje *De Globetrotter*, vol tips en goede raad voor de "overlander". We neuzen nog een tijdje rond, maar al snel bekruipt me het gevoel dat ik hier niet thuis hoor. De meeste spullen in de winkel zijn erg duur en vaak overbodig, zoals een complete waterzuiveringsinstallatie of een zware hydraulische lier voor wanneer je ergens vast komt te zitten. Je kunt er echter

wel een onmisbare zwart-wit kopie van de Michelin-kaart van West-Afrika kopen. De originele versie mag niet worden verkocht vanwege het conflict tussen Marokko en Algerije.

De Globetrotter geeft een duidelijk overzicht van alle onmisbare benodigdheden voor reizen met eigen vervoer. Het bevat een lijst met mogelijke vervoermiddelen en hun voor- en nadelen. Wil je echt “off the road” gaan, dan wordt de Unimog van Mercedes aanbevolen. Dit voertuig wordt veel gebruikt door het Duitse leger. Het chassis ligt hoog boven de grond en beweegt moeiteloos over grote oneffenheden. Een alternatief is uiteraard het meest originele Afrikaanse voertuig: de Land Rover. Voor moderne Duitse hippies is er de onverwoestbare Volkswagenbus, die eenvoudig is in te richten als camper, maar ongeschikt blijft voor slechtere wegen.

We willen onze bewegingsvrijheid zo min mogelijk beperken en kiezen daarom voor de Unimog. Via een advertentie komen we in Heteren bij een autohandelaar die ambulance-Unimogs uit het Duitse leger importeert en voorziet van een Nederlands camperkenteken. Zonder veel kennis van zaken kopen we er een en beginnen we aan de echte voorbereidingen.

Met veel enthousiasme maken we de auto klaar voor de zware tocht. Er moet een degelijke imperial op voor de reservewielen en de zandplaten. Omdat er oorspronkelijk maar honderdtwintig liter benzine mee kan, plaatsen we boven de cabine een frame voor extra brandstoftaten. Onder de auto vinden we ruimte voor een extra DAF-tank van tweehonderd liter en enkele losse jerrycans. Met een verbruik van een op vier hebben we een actieradius van tweeduizend kilometer. Dat zou genoeg moeten zijn. Verder installeren we een wasbakje met jerrycan voor water, een paar bedden met opbergruimte en matrassen en het begint ergens op te lijken. De komende maanden, of misschien wel een half jaar, zullen we het hiermee moeten doen.

Ik houd de brievenbus angstvallig in de gaten. De voorbereidingen kosten meer tijd dan verwacht. De tijd begint te dringen. Op een ochtend ligt dan de blauwe envelop van het ministerie van Defensie op de mat. Gespannen maak ik hem open. Soldaat Buijssen moet zich op 15 augustus 1981 melden bij een kazerne op de Veluwe om de militaire dienst te vervullen. Dat is al over twee weken! Ik wist natuurlijk dat het eraan zat te komen, maar nu ik de officiële brief lees, besef ik pas echt dat ik moet vluchten. Zou het strafbaar zijn?

De vertrekdatum is nu dus bekend, waardoor we de resterende klusjes voor onderweg moeten bewaren. We maken snel nog een rondje door Nederland voor de benodigde papieren. In Den Haag halen we de visa voor het eerste

deel van de reis op bij de betreffende ambassades: Algerije, Niger, Nigeria en Kameroen. Hoe we in Zaïre komen, zoeken we onderweg nog wel uit. In Rotterdam halen we een monsterboekje op, oftewel een zeemanspaspoort, voor je weet maar nooit. Ten slotte reizen we naar het Tropenziekenhuis in Amsterdam voor de inenting tegen gele koorts en cholera.

De dag van vertrek is eindelijk aangebroken. Natuurlijk is er nog een afscheidsfeest met vrienden en familie. Met een dikke kater rijden we 's ochtends nog een rondje door Horst om afscheid te nemen bij de stamkroegen. Dan gaat het vizier op zuid. Bij mijn zus in Sittard drinken we een bakje koffie. De verleiding is groot om nog een dag te blijven, maar omdat morgen mijn dienstplicht begint, wil ik geen enkel risico lopen dat dit avontuur me alsnog wordt afgepakt. Het laatste afscheid en dan vertrekken we eindelijk definitief met z'n tweeën.

Vlak over de grens slapen we op een parkeerplaats in de buurt van Luik. In Luxemburg tanken we genoeg brandstof voor de reis tot Algerije. Na vijftig kilometer in Frankrijk haalt de grenspolitie ons in en leidt ons naar een parkeerhaven. Wat willen die nu van ons? Onze papieren zijn toch allemaal in orde? Het blijkt om een brandstofcontrole te gaan. Frankrijk stelt limieten aan de hoeveelheid brandstof die geïmporteerd mag worden, waardoor onze Unimog verdacht lijkt. Ze willen onze brandstoftanks graag controleren. Gelukkig hebben we de tanks niet helemaal gevuld en mogen we weer verder rijden.

In Lyon belanden we in een lange file in een tunnel. Spitsuur. Onze camper was oorspronkelijk een ambulance en de sirene is nog intact. Waarom niet? Alle auto's maken snel plaats voor ons en met een brede grijns rijden we langs de file.

In de Ardèche bezoeken we een oude bekende: "Pa". Ooit was hij taxichauffeur in Amsterdam, maar samen met zijn twee zoons heeft hij het stadsleven verruild voor een kluzenaarsbestaan op het Franse platteland. Ik ben hier al eerder geweest en weet wat me te wachten staat. Pa draagt altijd een overall, leeft uitsluitend van thee en heeft overal een uitgesproken, weinig genuanceerde mening over. We krijgen een kopje van zijn aanlengthee, gaan zitten en ondergaan het ene na de andere college. Zo weet ik nu dat de maanlanding van de Amerikanen helemaal nep was en enkel verzonnen om het volk rustig te houden. Een soort afleidingsmanoeuvre. Dit heb ik wel vaker gehoord, maar Pa weet nog meer: de maan bestaat niet en is slechts een weerspiegeling van de aarde. Volgens hem is dat goed te zien aan de bergen

en dalen. Het is maar goed dat ik bij hem op bezoek ben, anders had ik dat misschien nooit geweten.

We blijven nog een dag om de laatste hand te leggen aan ons voertuig. Dan krijgen we al post uit Nederland. Op de dag van ons vertrek maakte mijn nicht Monique een einde aan haar leven. Volgens haar eigen woorden heeft ze nu eindelijk rust. De begrafenis vindt de volgende dag plaats. Ik bel direct naar huis. Het liefst zou ik meteen terug naar huis willen gaan.

Mijn zus Marleen had het bericht over Monique al ontvangen toen we bij haar in Sittard waren, maar ze heeft het wijselijk voor ons verzwegen. Als ik het had geweten, waren we zeker teruggekeerd, met mogelijk vervelende gevolgen voor het verdere verloop van de reis. Hoewel het besluit om door te rijden onbewust al is genomen, blijf ik twijfelen of ik niet terug moet gaan. Na een extra rustdag besluiten we toch verder te reizen richting Marseille, waar we de boot naar Algerije willen nemen.

In Marseille bezoeken we boekingsbureaus voor de oversteek. Al snel ontdekken we dat het veel duurder is dan we aanvankelijk dachten. Dit wordt meteen een flinke aanslag op ons budget. Er moet dus iets gebeuren. 's Avonds berekenen we opnieuw of het misschien toch goedkoper is om via Spanje en Marokko te rijden. Met de benzineprijzen hier en een verbruik van een op vier is dat echter geen reëel alternatief. Daarnaast is het een groot risico, omdat de grens tussen Marokko en Algerije officieel gesloten is.

De volgende dag proberen we een ander boekingskantoor, ditmaal direct bij de schepen in de haven. We passen de afmetingen van de auto aan, waardoor we precies in een veel gunstigere klasse vallen. Wie niet waagt, die niet wint.

We moeten nog een paar dagen op een parkeerplaats wachten voordat de boot vertrekt. Aan de kade maken we kennis met twee meisjes uit Algiers. Ze wonen al enkele jaren in Marseille vanwege hun werk. Ze zouden graag hun familie willen bezoeken, maar hebben niet de financiële middelen. Wij kunnen de groeten wel overbrengen. We krijgen een briefje met Arabische tekens, vermoedelijk het adres van hun ouders. De eerste contacten met de overkant zijn gelegd.

Gelukkig hebben we intussen burens, want ik voel me niet helemaal op mijn gemak op deze grote parkeerplaats in de donkere haven. Peter en Margaret komen uit Duitsland en zijn hier voor de handel. Ze verkopen samen drie vrachtwagens en twee personenauto's in Togo. Mijn onrust bleek niet ongegrond. Diezelfde avond krijgen Peter en Margaret bezoek van twee

verdachte figuren van de overkant. Met een mes tussen de tanden klimmen ze langs de voertuigen naar boven, waar Peter en Margaret in het bovenste voertuig slapen. Het onaangekondigde bezoek schrikt van de twee bewoners en van de honkbalknuppel waarmee Peter driftig zwaait. De indringers slaan op de vlucht. Peter en Margaret maken deze reis al voor de derde keer. Het feit dat ze een honkbalknuppel klaar hebben liggen, zegt veel over wat ze kunnen verwachten. Ik hoop dat dit geen voorbode is van wat ons aan de andere kant te wachten staat.

Het is een enorme opluchting wanneer we eindelijk de boot op kunnen. Nu hopen dat niemand de afwijkende maten van de Unimog opmerkt, anders staan we zo weer op de kade. Kalm rijden we mee in de stoet van personenwagens. We rijden dicht langs de verkeersregelaars. Hoe rijd ik zo onopvallend mogelijk? Mijn adem kruipt omhoog, alsof ik meer uit wil ademen dan in. Gelukkig letten de verkeersregelaars niet op ons. Mijn innerlijke rust herstelt zich langzaam en bereikt het niveau van mijn schijnbaar rustige uitstraling. Opgelucht rijd ik de boot op. De personenauto's worden naar een dubbeldekse laadvloer gebracht. Oei, hopelijk is het hoog genoeg. Voorzichtig rijden we in het midden onder de balken door – het past net. We waren bijna door de mand gevallen. Maar goed dat we de reservewielen voorlopig binnenin hebben gelegd.

Het luik sluit en langzaam varen we de haven uit, op weg naar Afrika. Afrika, Afrika... alleen de naam al klinkt zo spannend.

3: Algerije door de voordeur

De boot blijkt twee aparte passagiersdekken te hebben. Wij zitten onderin, in de tweede klasse, met houten banken en slechts enkele kleine raampjes voor wat zeezicht. Het is overvol en snikheet. Een verdieping hoger zit de high society, die zich zo te horen goed vermaakt. Waarom krijgen mensen met meer geld het voorrecht om op zachte stoelen te zitten? Alsof arme mensen graag op een harde plank zitten?

We zijn het niet eens met deze tweedeling en klimmen buitenom langs de railing naar boven. Aan de bar vierden we met een paar biertjes het begin van onze Afrika-reis. Na een prachtige ondergaande zon laten we ons weer een verdieping naar beneden zakken, daar waar we thuishoren. Elke vierkante meter wordt benut. We bemachtigen een plekje tussen families die om ons heen op de vloer liggen. Het is hier veel gezelliger dan boven; daar zouden we afgezonderd in een slaapcabine moeten liggen. Waar zou ik zijn geweest als ik veel geld had? Gaat luxe dan boven gezelligheid?

De oversteek duurt 25 uur, wat ik meer dan lang genoeg vind. Ik kan niet begrijpen dat mensen voor de lol met een cruise meegaan.

We maken kennis met Bel, een Algerijn die in Parijs heeft gestudeerd. Hij heeft een grote bos zwarte krullen en idem baard, zoals alle Algerijnen die ik tot nu toe heb gezien. Hij heeft een brief van zijn Duitse vriendin en vraagt of wij die willen vertalen. Typisch een klusje voor Jan, die aanleg heeft voor talen. Ze houdt van hem. Als dank nodigt hij ons uit in zijn dorp Tigzirt sur Mer, honderd kilometer ten oosten van Algiers.

Afrika in zicht. De boot vaart langzaam de haven van de witte stad Algiers binnen. We willen natuurlijk snel naar onze auto, maar helaas: hier is de eerste Afrikaanse grens. Iedereen blijft rustig zitten, de deuren naar het autodek blijven gesloten. De voertuigen worden één voor één door de ambtenaren de kade opgereden. Dan komt er eindelijk beweging in de menigte, die we gedwee

volgen. Voor het verlaten van het schip wordt eerst het paspoort gecontroleerd. Niemand komt het schip af voordat alles grondig gecheckt is.

We krijgen een indrukwekkende stempel van Algerije in ons paspoort en mogen naar de auto. Dat valt mee. We rijden de kade af, waar we nog door een loods moeten. Dit blijkt de echte douane te zijn. We worden eruit gepikt en naar de zijkant gedirigeerd: uitpakken! Alles gaat door de handen van de douaniers. Stuk voor stuk controleren ze onze spullen. Uren later rijden we eindelijk de haven uit.

We rijden de stad in en laten telkens het briefje met de adressen van de ouders van de twee meisjes uit Marseille zien. De adressen blijken niet zo eenduidig te zijn. Na grote delen van de stad enkele malen te hebben gezien, geven we het op. Al die kleine steegjes, vooruit, achteruit, draaien en dat bij deze hitte, wordt ons te veel. Onze behoefte om de stad te ontvluchten is groter dan de behoefte om kennis te maken met de ouders van de twee meisjes.

We rijden oostwaarts en tegen de avond bereiken we het huis van Bel in Tizirt. Bel wijst ons een mooi plekje net buiten het dorp, tussen de heuvels, waar we ons kamp opslaan. We zijn vermoeid en spreken af voor de volgende dag. Genietend van de buitenstedelijke rust kruipen we snel onder de dekens.

Algerije komt gewoon aan onze voordeur voorbij. 's Morgens krijgen we al vroeg bezoek van een paar nieuwsgierige kinderen. We leren hen het spel met de kubus die je zo moet draaien dat elk vlak eenzelfde kleur krijgt. Een vrouwtje met een ezel, volgeladen met brandhout, spreekt ons aan. Even later komt een herder met een kudde schapen langs. Ik begrijp niet wat ze proberen te vertellen, maar het zijn toch leuke contacten.

Tegen de middag komt Bel langs. We gaan samen naar de markt in het dorp. We moeten wel eerst een lange broek aan. Hier zijn de vrouwen veel meer gesluierd dan in de hoofdstad. Blijkbaar is gezichtsbedekking niet nationaal verplicht. Zoals vaak in zuidelijke landen bevolken de mannen de barretjes, waar ze suiker met thee drinken. Het is mooi te zien hoe de chai wordt ingeschonken. Eerst wordt het glaasje (de grootte en vorm van een Ricard 51) halfvol gedaan met suiker. Dan komt de koperen theeketel met een lange tuit. Ze beginnen laag in te schenken maar gaan dan, al schenkend, tot zo'n halve meter boven het glas. Hierdoor ontstaat een schuimlaagje op de thee waaraan je kunt zien of de thee goed is.

Op de markt is het wennen om te zien dat vlees een deel van een dier is. Niet altijd even smakelijk. Vooral omdat je een groot deel van de kringloop op één plek ziet. De schapenkoppen moeten natuurlijk op de foto. Niemand

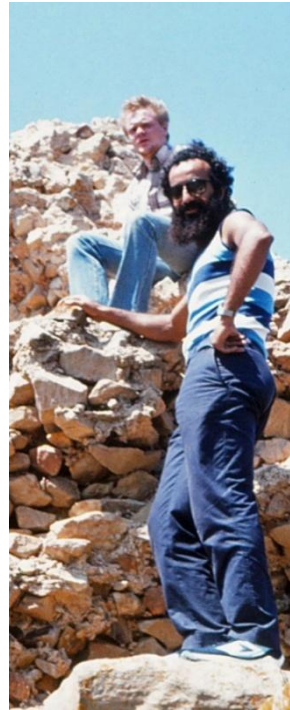
snapt waarom. Samen met Bel gaan we wat eten in een klein, zanderig restaurantje. Het is ideaal om hier iemand te kennen en met een 'privé-gids' rond te kunnen lopen. De mensen zijn zo anders dan ik gewend ben. Ik voel me te zeer opvallen, maar samen met Bel is het een stuk gemakkelijker.

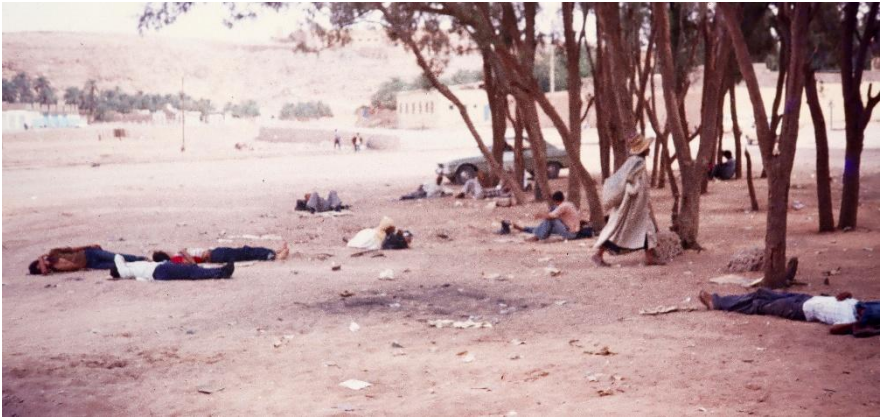
De volgende dag gaan we naar het strand en voegen ons tussen de weinige toeristen. Zwemmen, luieren en een potje voetbal. En jawel, de eerste zonnebrand is een feit. Ik vrees dat dat nog een probleem gaat worden in Afrika met mijn gevoelige huid. 's Avonds, terug in ons kamp, komt Bel langs met enkele vrienden. Ze hebben allemaal een geweer bij zich. We gaan op jacht in de bergen. Iedereen heeft een zaklamp, anders zie je hier geen hand voor ogen. We komen een zwijn op het spoor en volgen de verse hoefafdrukken tussen de struiken. Maar daar blijft het bij. Het volgende maal had een wild zwijn moeten zijn, maar helaas. Niks geschoten.

De volgende dag nemen we afscheid van Bel en ons mooie plekje. We rijden eerst verder oostwaarts tot er een weg zuidwaarts komt. We gingen immers naar het zuiden en blijven ons aan dat plan houden.

In het begin zien we nog beboste bergen, maar al snel rijden we door een steeds droger, kaler en vlakker landschap. Langzaam maar zeker begint de Sahara. Grote stukken van de vlakte langs de weg zijn opnieuw aangeplant met een soort helmgras om de oprukkende woestijn tegen te houden. Af en toe rijden we door een klein dorpje met lage, platte, zandkleurige huisjes.

Tegen de middag wordt het te warm. Iedereen gaat op de plek waar hij is een dutje doen. Ik ga ook midden in het dorpje onder een boom tussen de menigte liggen en probeer me aan te passen. Maar tevergeefs, na vijf minuten willen mijn ledematen alweer wat anders.

Veel mannen dragen lange gewaden en hoe verder zuidwaarts we komen, des te minder we van de vrouwen zien. Uiteindelijk is de sluiering zo rigoureuus dat nog slechts één oog zichtbaar is. Toch stralen ze een schoonheid uit. Er is meer dan alleen de naakte schoonheid.

Misschien afgeleid door dat ene oog mis ik in het plaatsje El Goleal een bocht. We komen in het losse zand terecht. Ik probeer nog te corrigeren maar de wielen verliezen contact met de grond en de Unimog slaat uiteindelijk over de kop. De auto kwakt op zijn rechterzijde en eindigt op zijn linker. Goed door elkaar geschud komen we langzaam weer bij positieven.

Ik zie een vloeistof langs het dashboard lopen en schreeuw dat we eruit moeten. We klauteren vlug naar buiten. Onthutst staan we bij de ravage. Voorbijgangers schieten te hulp. Iemand zegt dat ik naar het ziekenhuis moet. Eerst begrijp ik niet waarom, tot ik merk dat mijn hele gezicht onder het bloed zit. Op mijn voorhoofd zit een diepe snee. Jan heeft een flinke wond op zijn knie.

Snel worden we naar het plaatselijke ziekenhuis gebracht. Gelukkig zijn de medische voorzieningen hier naar omstandigheden goed geregeld (en gratis). Daar lig ik dan op de operatietafel en zie steeds een grote, gekromde naald op mijn voorhoofd afkomen. Daarna nog enkele hechtingen op mijn scheenbeen. Verdoven is er niet bij. Op de achtergrond hoor ik Jan, blijkbaar is het bij hem ook niet pijnloos. Het galmt door de betegelde ruimten. De doktoren zijn wel bekwaam, in ieder geval heel aardig en behulpzaam. We kunnen van geluk spreken dat er zo'n ziekenhuis in de buurt is.

Als we een beetje zijn bekomen, keren we vol spanning met een taxi terug naar de plek des onheils. Tegen beter weten in hoop ik dat de schade aan de auto nog meevalt. De brandweer heeft de Unimog inmiddels weer rechttop getrokken. Een politieman is erbij gebleven om over onze bezittingen te waken. De achterdeuren hangen er half uit en van het interieur is niets meer over. Al onze bezittingen liggen her en der verspreid. De voorkant van de auto is helemaal ingedeukt, van de cabine is niets meer over. Ons woonhuis staat er scheef en verwrongen bij. Hier is niets meer van te maken.

Van alle dromen is slechts een leeg, apathisch gevoel over. Dat was dan de reis door Afrika. Slechts drie weken hebben we ervan mogen genieten. Teleurgesteld zitten we naar de ravage te kijken. Voorzichtig beginnen we de waardevolle bezittingen bij elkaar te rapen: paspoort, mapje met papieren, fototoestel, enzovoort. Dat is het enige dat meezit, op veel plaatsen zou zo'n hoop kostbaarheden snel verdwenen zijn.

Als we alles in de auto gepropt hebben, sleept de brandweer ons naar het politiebureau. Het bureau ligt aan de grotere weg aan de rand van het dorp. We laten de auto voor wat hij is en nemen onze intrek in een plaatselijk hotel. Even genoeg van alles.

Na enkele dagen retraite bekijken we onze auto weer bij het politiebureau. Niet om vrolijk van te worden. Ik weet nu hoe het voelt als je wereld instort, maar je leven gewoon verdergaat waar je bent.

De ventilator heeft zich half in de radiator geboord. Met een groot stuk hout wrikken we hem een beetje los. In spanning probeer ik of de motor het nog doet. En jawel, de sleutel is nog niet omgedraaid of daar loopt hij al. Leve de Duitse degelijkheid. We maken de voorkant van de cabine met een touw vast aan een boom, vullen de radiator weer met water en rijden dan met volle kracht achteruit. Alles kraakt en kreunt. Niets te verliezen. Beetje bij beetje komen de oorspronkelijke vormen weer terug. Na een paar uur begin ik weer een wat hoop te krijgen. Misschien kunnen we toch nog een klein stukje de Sahara inrijden, dan hebben we dat tenminste nog.

We blijven in het hotel logeren terwijl we overdag aan de auto werken. De politiemannen verzorgen ons goed. Werklozen hebben ze hier niet. Iedereen heeft wel een of ander baantje. De een bezemt drie keer per dag de binnenplaats, terwijl een ander thee zetten als dagtaak heeft. Op gezette tijden worden we bij de chai-ceremonie verwacht. Soms hebben de mannen een grote pot couscous. Met onze handen eten we uit de gezamenlijke pot. Als ik maar een beetje oplet met wat ik pak, is het goed te eten. Af en toe neem ik iets waarvan ik zeker weet dat het niet eetbaar is, maar ja, dat mag de pret niet drukken. Gewoon doorslikken.

Het is goed vertoeven op deze buitenpost. Het zou toch jammer zijn geweest als we hier zomaar voorbij waren gereden. Soms vraag ik me af hoe het zou zijn als we vrouwen waren geweest. Het zijn volgens mij moslims van de strenge soort. Zeer gastvrij, maar de vrouw hoort thuis.